

«ԱՊՐ ԺԱՄԱՆԱՍԿԻ ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ» ՀԿ

**ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱԿՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱԴԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ**

**ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔ**

**Հետազոտության թեման՝ Ուսուցչի մասնակցությունը հաստատության
մեթոդախաղորդումների (առարկայական մասնախմբերի) աշխատանքներին**

Առարկան՝ Անգլերեն

Հետազոտող ուսուցիչ՝ Աստղիկ Մաճկալյան

Ուսումնական հաստատություն՝ N84 դպրոց

Երևան 2023

Հ ե տ ա գ ո տ ա կ ան ա շ խ ա տ ա ն ք

Թե մ ա- Ու ս ու Լ Գ չ ի մ աս ն ա կ ց ու թ յ ու Լ ն ը
հ աս տ ա տ ու թ յ ան մ ե թ ո դ մ ի ա վ ո թ ու Լ մ ե ն թ ի
(առ ար կ այ ա կ ան մ աս ն ա խ մ ք ե թ ի) ա շ խ ա տ ա ն ք ն ե թ ի ն

Ի ն չ ի՞ մ աս ի ն Ե ս ու Գ ու Լ մ ս ո վ ո թ Ե Լ -
Առ ար կ այ ա կ ան մ ե թ ո դ մ ի ա վ ո թ ու Լ մ ն ե թ ի
ա շ խ ա տ ա ն ք ն ե թ ու Լ մ առ ան ձ ն ա կ ի կ ար և ո թ ու Լ թ յ ու Լ ն Ե
տր վ ու Լ մ ն ա և ու ս ու Լ Գ ի չ ն ե թ ի ի ն ք ն ա կ թ ու Լ թ յ ան
կ ա գ մ ա կ ե թ պ մ ան ը : Մ ան կ ա վ ար ժ ա կ ան վ ար պ ե տ ու Լ թ յ ան
կ ա տ ար Ե Լ ա գ ո թ ծ մ ան ն պ ա տ ա կ ո վ մ ե թ ո դ մ ի ա վ ո թ ու Լ մ ը
կ ա գ մ ու Լ մ Ե դ աս ե թ ի ն փ ո խ ա դ ար ձ
այ ց Ե Լ ու Լ թ յ ու Լ ն ն ե թ ի պ Լ ան գ թ ա ֆ ի կ :
Մ ե թ ո դ մ ի ա վ ո թ ու Լ մ ան ա շ խ ա տ ա ն ք ու Լ մ մ ե ծ
ն շ ան ա կ ու Լ թ յ ու Լ ն ու Լ ն ի վ ար պ ե տ ու Լ ս ու Լ Գ չ ի և ս կ ս ն ա կ
մ աս ն ա գ ե տ ն ե թ ի մ ի ջ և ծ ա վ ա Լ վ ո դ
գ ո թ ծ ու Լ ն ե ու Լ թ յ ու Լ ն ը : Ա յ ս առ ու Լ մ ո վ ան չ ա փ կ ար և ո թ Ե
յ ու Լ թ ա ք ան չ յ ու Լ թ ու ս ու Լ Գ չ ի մ աս ն ա գ ի տ ա կ ան
ո թ ա կ ն ե թ ը , Ի ս կ ի՞ ն չ ե ն ի թ ե ն ց ի ց ե ն թ ա դ թ ու Լ մ այ դ
ո թ ա կ ն ե թ ը :

Ո՞ր ն Ե թ ե մ ան կ ամ հ ի մ ն ա խ ն դ ի թ ը - Մ ե թ ո դ ա կ ան
ա շ խ ա տ ա ն ք ն ե թ ի ու ս ու Լ մ ն ա ս ի թ ու Լ թ յ ու Լ ն ը
դ պ թ ո ց ու Լ մ հ ե տ ա պ ն դ ու Լ մ Ե մ ե կ գ Լ խ ա վ ո թ ն պ ա տ ա կ .
օ թ ի ն ա կ ո վ ց ու Լ յ ց տ ա Լ և ա պ ա ց ու Լ ց Ե Լ , թ ե
հ ա մ ա կ ար գ վ ա ծ և հ ա մ ա գ ո թ ա կ ց ա յ ի ն ա շ խ ա տ ա ն ք ը
յ ու Լ թ ա ք ան չ յ ու Լ թ մ ե թ ո դ մ ի ա վ ո թ ու Լ մ ան ն ե թ ու Լ մ
ո թ ք ան դ թ ա կ ան ա գ դ ե ց ու Լ թ յ ու Լ ն կ ար ո դ Ե ու Լ ն ե ն ա Լ
ու ս ու Լ մ ն ա կ ան հ աս տ ա տ ու Լ թ յ ան գ ո թ ծ ու Լ ն ե ու Լ թ յ ան
վ թ ա : Ն մ ան ա տ ի պ ա շ խ ա տ ա ն ք ո վ հ ն ար ա վ ո թ Ե
ա պ ա հ ե վ վ Ե Լ ու ս ու Լ Գ ի չ -ա շ ա կ ե թ տ կ ա պ ը և
ք ար ձ թ ա ց ն Ե Լ ու ս ու Լ մ ն առ ու Լ թ յ ան ո թ ա կ ը :

Ի՞նչ գ ի տ ե ս տ վ յ ա Լ թ ե մ այ ի կ ամ հ ի մ ն ա խ ն դ թ ի
մ աս ի ն - Մ ե թ ո դ ա կ ան ա շ խ ա տ ա ն ք ի ժ ա մ ան ա կ ա կ ի ց
մ ա կ ար դ ա կ ի ա պ ա հ ո վ մ ան հ ա մ ար կ թ ա կ ան
հ աս տ ա տ ու Լ թ յ ու Լ ն ու Լ մ կ ար և ո թ Ե կ ա գ մ ա կ ե թ պ Ե Լ
ա շ խ ա տ ա ն ք ու ս ու Լ Գ ի չ ն ե թ ի ն ն ո թ մ ա տ ի վ

փաստաթղթերի, մեթոդական և առարկայական նոր
գրականություն ծանոթացման ուղղությամբ:
Մեթոդիավորման նիստերում կարելի է
ուշադրություն հրավիրել այն հարցերին, որոնք
կապված են հանձնարարականների, հուշագրերի,
ծրագրի առավել բարդ թեմաների քայլաշարի
կազմմանը, առաջավոր մանկավարժական փորձի
ուսումնասիրմանն և տարածմանը:

Խաչվող հասկացությունները՝

- ❖ Մանկավարժություն և դաստիարակություն
- ❖ Պլանավորում և ազմավարություն:

**Յետադոտություն թեմային առնչվող
բնագավառները՝**

1. Կրթական միջավայր
2. Մանկավարժություն

Ներածություն

Թեմայի արդիականությունը: Թեմայի
արդիականությունը պայմանավորված է զարգացող
աշխարհում ուսուցչի առջև ծառայած նոր
մարտահրավերներով, խնդիրներով և
պահանջներով, որոնց բավարարման համար շատ
կարևոր է ճիշտ կազմակերպված աշխատանքը
մեթոդական միավորման շրջանակներում, որտեղ
ուսուցիչը կարողանում է լուծում տալ շատ
խնդիրների, զարգացնում է իր մանկավարժական
որակները, ձեռք է բերում բազմաթիվ նոր և
պահանջված կարողություններ:

Դպրոցում կրթական գործունեության
արդյունավետ կազմակերպման և պատակով
ձևավորվում են խորհրդակցական մարմիններ,
որոնցից առաջնային դերում են մեթոդական
միավորումները: Դպրոցում՝ ամեն քայլափոխին,
ուսուցիչը և աշակերտը բախվում են զանազան

մարտահրավերներին հետ, որոնք հաճախ հնարավոր են
լուծել միայն սերտ համագործակցության
միջոցով: Նմանատիպ խնդիրներին լուծման առաջին
օգնականը դպրոցում մեթոդավորումն է:
Աշխատանքն այստեղ ուղղված է ուսուցիչների
մասնագիտական որակներին, մեթոդական
գիտելիքներին բարձրացմանը: Միավորման ներսում
շատ կարևոր է յուրաքանչյուր ուսուցչի
անհատական դերկատարումը: Այս օղակի
արդյունավոր աշխատանքի շնորհիվ հնարավոր է ոչ
միայն բարձրացնել կրթության որակը, այլև
լուծել զանազան այլ խնդիրներ: Ուսուցչի համար
զարգանալու, փորձի փոխանակման կարևոր աղբյուր
է գործընկերների հետ համագործակցումը, որ
օգնում է ուսուցիչներին զարգացնել իրենց
մասնագիտական կարողունակությունները: Իսկ
արհեստավարժ ու բանիմաց ուսուցիչը
կարողանում է հետաքրքրել սովորողին,
կառավարել դասն ու սովորողների վարքը:
Մեթոդական միավորումների անդամներ են
ուսումնական հաստատության ուսուցիչներն են,
ովքեր իրենց նվիրված աշխատանքն ուղղում են ի
բարրություն ուն դպրոցի սովորողներին:

Աշխատանքի նպատակն է ուսումնասիրել
աշակերտի արժեքների ձևավորման վրա ազդող
ավանդական գործոնները և միջոցները, այսինքն՝
աշակերտի մեջ աշխարհի նկատմամբ
վերաբերմունքի և հասարակության հետ
հարաբերության, սեփական անձի նկատմամբ
վերաբերմունքի ձևավորումը ընտանիքի և
սոցիալական միջավայրի միջոցով: Սակայն
սովորողների կողմից այդ միջավայրին բնորոշ
արժեքներին, կանոններին, չափանիշներին,
հայացքներին յուրացումը միշտ է, որ
համապատասխանում է հասարակության կողմից

ը ն դ ու ն վ ա ծ ար ժ ե ք ն եր ի ն և խր ախ ու ս ե լ ի
չ ա փ ա ն ի շ ն եր ի ն :

Չ ե տ ա գ ո տ ու թ յ ա ն խ ն դ ի թ ն եր ն ե ն `

- Ու ս ու մ ն ա ս ի թ ե լ մ ե թ ո դ մ ի ա վ ո թ ու մ ն եր ի
գ ո թ ծ ու ն ե ու թ յ ա ն ե ու թ յ ու ն ը ,
- Բ ա գ ա հ ա յ տ ե լ մ ա ս ն ա կ ց ու թ յ ու ն ը
մ ե թ ո դ մ ի ա վ ո թ ու մ ն եր ի ա շ խ ա տ ա ն ք ն եր ի ն
- Ն եր կ ա յ ա ց ն ե լ ս ո վ ո թ ո ղ ն եր ի ու ս ու մ ն ա կ ա ն
գ ո թ ծ ը ն ա ց ի վ թ ա ա գ դ ո ղ ա վ ա ն դ ա կ ա ն և
ժ ա մ ա ն ա կ ա կ ի ց մ ե թ ո դ ն եր ը և գ ո թ ծ ո ն ն եր ը :

Ա շ խ ա տ ա ն ք ը ք ա ղ կ ա ց ա ծ է ն եր ա ծ ու թ յ ու ն ի ց ,
հ ի մ ն ա կ ա ն ն յ ու թ ի ց , ե գ թ ա կ ա ց ու թ յ ու ն ի ց և
օ գ տ ա գ ո թ վ ա ծ գ թ ա կ ա ն ու թ յ ա ն ց ա ն կ ի ց :

**Ուսուցչի մասնակցությունը հաստատության
մեթոդիավորումների (առարկայական
մասնախմբերի) աշխատանքներին**

Ժամանակակից աշխարհի առաջընթացի աննախադեպ աճով պայմանավորված՝ կրթական ոլորտը բարեփոխվում ու արդիականացվում է: Ուսուցչի ներքին աշխատանքային գործունեության համար պարտադիր պայման է դառնում համապատասխան նոր մեթոդամանկավարժական գիտելիքներով համալրել իրենց մասնագիտական գործունեությունը: Այս գործընթացում հաջողություն հասնելու համար ուսուցչին օգնում է դպրոցում գործունեություն ծավալող մեթոդական միավորումները, որտեղ կոլեկտիվ աշխատանքը ուսուցչի համար ստեղծում է հնարավորություն սովորել, սովորեցնել, ուսումնասիրել, հետազոտել՝ բարձրացնելով իր մասնագիտական որակները:

Մեթոդիավորումների կազմման հարցում որոշում կայացնողը դպրոցի մանկավարժական խորհուրդն է: Մանկավարժական խորհուրդը խորհրդակցական մարմին է, որը կազմավորվում է մանկավարժական համակազմի օգոստոսյան առաջին նիստում: Մանկավարժական խորհուրդը ձևավորվում է տնօրենի հրամանով՝ մեկ ուսումնական տարի ժամկետով: Մանկավարժական խորհրդի անվանական կազմը գրանցվում է մանկավարժական խորհրդի արձանագրությունների մատյանում: ¹

Խորհրդի նիստում խորհրդակցական մարմնի անդամները քննարկում են մեթոդական միավորումների կազմման հարցն ու անհրաժեշտության դեպքում ընդունում այն:

¹ <https://www.artis.am/documentview.aspx?docid=114876> ՀՀԿառավարություն որոշում:

Աշակերտներին թվով պայմանավորված՝ հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում այդուհետ ձևավորվում են առարկայական մեթոդական միավորումներ մոտ կամ հարակից առարկաներից: Առարկայական մեթոդական միավորումներն ստեղծվում են նույն առարկայի երեք և ավելի ուսուցիչներին առկայ ության դեպքում: Մյուս դեպքերում կարող են ձևավորվել մեթոդական միավորումներ՝ հարակից առարկաների ուսուցիչներից: Դասվարներին համար ստեղծվում է տարրական կրթության մեթոդական միավորում:

Այսպիսով, առարկայական մեթոդական միավորումը ուսումնական հաստատության մեթոդամասկավարժական գործունեության հիմնական կառուցվածքային տարրն է, որն իրականացնում է ուսումնական, դաստիարակչական, մեթոդական և արտադասարանական աշխատանքների համակարգումը դպրոցում:

Մեթոդական միավորումներին թիվը որոշվում է՝ ելնելով ուսումնական հաստատության կողմից հանձնարարված խնդիրներին համալիր և լուծման անհրաժեշտությունից և հաստատվում դպրոցի տնօրենի հրամանով: Մեթոդական միավորումները ստեղծվում, վերակազմակերպվում և լուծարվում են դպրոցի տնօրենի կողմից՝ ուսումնական աշխատանքների գծով տեղակալի առաջարկ ությամբ: Մեթոդական միավորումները անմիջականորեն ենթակա են ուսումնական աշխատանքների գծով փոխտնօրենին:

Հանրակրթական ուսումնական հաստատության ուսումնական գծով տնօրենի տեղակալի պաշտոնային պարտականություններից է՝ դեկավարել առարկայական մեթոդական միավորումներին աշխատանքները, ընդհանրացնել և տարածել մանկավարժական աշխատանքի

արդյունավետ փորձը, աջակցել նուսուցման նոր մեթոդներին ներդրմանը, նուսուցիչներին հաղորդակից դարձնել գիտություն և մանկավարժություն նորագույն նվաճումներին:

Կրթություն առաջին տարրական օղակը, որպես կանոն, կազմում է իր առարկայական մեթոդական միավորումը. դասվարներին համար ստեղծվում է տարրական կրթություն մեթոդական միավորում: Միջին և ավագ դպրոցներին նուսուցչական կազմը նդգրկվում է այլ առարկայական ստորաբաժանումներում՝ հումանիտար, բնագիտական, ազգամահայրենասիրական, ընդհանրական:

Առարկայական մեթոդական միավորման նիստերին ընթացքում նախագահը, ով վարում է նիստը, ծանոթացնում է նախօրոք կազմված օրակարգին, որի հաստատման դեպքում, նիստի ընթացքն արձանագրվում է: Նիստում քննարկված յուրաքանչյուր հարցի վերաբերյալ ընդունվում են որոշումներ, որոնք տեղ են գտնում արձանագրության մեջ:

Դպրոցի առարկայական մեթոդական միավորումները կարող են անցկացնել նաև ինտեգրված քննարկումներ մի քանի օղակներով: Նիստի ընթացքում կարող են քննարկվել հետևյալ հարցերը.

- քննարկում է հանրակրթական առարկայական չափորոշիչներին համապատասխան նուսումնական ծրագրերի, նուսումնական պլանների նախագծերը, նոր փորձարկվող դասագրքերը, մեթոդական ձեռնարկները և դրանց քննարկումների վերաբերյալ նուսուցիչներին (դասվարներին) տալիս երաշխավորություններ;
- քննարկում է կրթություն առանձնահատուկ պայմաններին կարիք ունեցող սովորողի անհատական նուսուցման պլանը;

- ք ն ն ար կ վ ու մ է դ պր ո գ ու մ ն ախատե ս վ ո դ ու ս ու մ ն ադ ա ս տի ար ա կ չ ա կ ա ն մ ի ջ ո գ առ ու մ ն եր ի , պե տ ա կ ա ն և ա յ լ ն շ ա ն ա կ ու թ յ ա ն տո ն եր ի կ ազ մ ա կ եր պ մ ա ն ու ա ն ց կ ա գ մ ա ն , հ ի շ ա տ ա կ ի օր եր ի , ո գ ե կ ո չ մ ա ն ար ար ո դ ու թ ու ն ն եր ի կ ազ մ ա կ եր պ ա ն ու ա ն ց կ ա գ մ ա ն հ ար ց ը ;
- ք ն ն ար կ վ ու մ է դ պր ո գ ու մ ն ախատե ս վ ո դ մր ց ու յ թ ն եր ի , վ ի կ տո ր ի ն ա ն եր ի , ը ն թ եր ց ու մ ն եր ի կ ազ մ ա կ եր պ մ ա ն ու հ ր ա կ ա ն ա գ մ ա ն հ ար ց ը ;
- դ պր ո գ ու մ ա յ ս կ ա մ ա յ ն առ ար կ ա յ ի մ ի ա մ ս յ ա կ հ ա յ տ ար ար ե լ ու հ ար ց ը ;
- ա շ խ ա տ ա ն ք ն ար դ յ ու ն ա վ ե տ ր ա ժ ա ն ե լ ու հ ար ց ը ;
- դ պր ո գ ու մ գ ո Ր ծ ո դ խ ո Ր հ Ր դ ա կ ց ա կ ա ն ա յ լ մ ար մ ի ն ն եր ի հ ե տ հ ա մ ա գ ո Ր ծ ա կ ց ե լ ու հ ար ց ը ;
- ք ն ն ար կ վ ու մ է ս կ ս ն ա կ ու ս ու ց ի չ ն եր ի ն մ ե թ ո դ ա մ ա ն կ ա վ ար ժ ա կ ա ն ու դ ո դ ո Ր դ ու մ տ ա լ ու և փ ո Ր Ճ ի փ ո խ ա ն ա կ ու մ ն ար դ յ ու ն ա վ ե տ հ ր ա կ ա ն ա ց ն ե լ ու հ ար ց ը ;
- ա յ լ հ ար ց եր :

Մե թ ո դ ա կ ա ն մ ի ա վ ո Ր մ ա ն ա շ խ ա տ ա ն ք ն եր ը դ ե կ ա վ ար ու մ է դ պր ո գ ի տ ն օր ե ն ի կ ո դ մ ի ց առ ա ջ ար կ վ ա ծ և մ ա ն կ ա վ ար ժ ա կ ա ն խ ո Ր հ Ր դ ի հ ա վ ա ն ու թ յ ա ն ն ար ժ ա ն ա ց ա ծ ա մ ե ն ա փ ո Ր Ճ առ ու ու ս ու ց ի չ ն եր ի ց մ ե կ ը , ո վ ա չ ք ի է ը ն կ ն ու մ ն ա և ի Ր մ ար դ կ ա յ ի ն ո Ր ա կ ն եր ո վ , կ առ ա վ ար մ ա ն փ ո Ր Ճ ո վ ու մ ա ս ն ա գ ի տ ա կ ա ն ու մ ե թ ո դ ա մ ա ն կ ա վ ար ժ ա կ ա ն գ ի տ ե լ ի ք ն եր ո վ :

Մե թ ո դ ա կ ա ն մ ի ա վ ո Ր մ ա ն ա շ խ ա տ ա ն ք ն եր ն ի Ր ա կ ա ն ա ց վ ու մ ե ն ը ն թ ա ց ի կ ու ս ու մ ն ա կ ա ն տ ար վ ա ա շ խ ա տ ա ն ք ա յ ի ն ա լ ա ն ի ն հ ա մ ա պ ա տ ա ս խ ա ն , ա լ ա ն ը կ ազ մ ու մ է մ ե թ ո դ մ ի ա վ ո Ր մ ա ն դ ե կ ա վ ար ը , ք ն ն ար կ վ ու մ մ ե թ ո դ մ ի ա վ ո Ր մ ա ն ն ի ս տ ու մ `ն ախ օր ո ք հ ա մ ա ձ ա յ ն ե ց ն ե լ ո վ մ ե թ ո դ ա կ ա ն գ ծ ո վ փ ո խ տ ն օր ե ն ի հ ե տ :

Մեթոդական միավորումներին գործունեության նկատմամբ հսկողություններին հրակայանացում են դպրոցի տնօրենը և ուսումնական գծով տնօրենի տեղակալը: Առարկայական մեթոդմիավորի շրջանակներում միավորման համատեղ աշխատանքի ընթացքում ուսումնասիրում, ընդհանրացնում են մանկավարժական առաջավոր փորձը և այդ փորձը ներդնում պրակտիկ աշխատանքում: Այստեղ ուսուցիչները հաղորդակից են դառնում մանկավարժության նորագույն նվաճումներին, որնիրենց ավելի է ոգևորում:

Առարկայական մեթոդական միավորումներն իրենց կատարած մատենավարական աշխատանքներով հաշվետու են ուսումնական գծով փոխտնօրենին: Այդպիսի փաստաթղթերից են.²

- մեթոդական միավորման տարեկան աշխատանքային պլան
- մեթոդական միավորման նիստերի արձանագրություններ
- անցած ուսումնական տարվա աշխատանքի վերլուծություն;
- առարկայական մեթոդական միավորման անդամներին կատարած մեթոդական, ուսումնադաստիարակչական հետազոտություններ
- փոխադարձ դասալսումներին արձանագրություններ;
- իրականացված հանդիպումներին, կոնֆերանսներին, սեմինարներին, կլոր սեղաններին հաշվետվություններ;
- ատեստավորում անցած ուսուցիչներին հավաստագրեր;

²Ա.Թոփուկյան, Մանկավարժական միտք, 2012, «Ժամանակակից ուսուցչին ներկայացվող պահանջները», էջ 13:

- իրականացրած արտադարացական միջոցառումներին հաշվետվություններ;
- հաշվետվություններն անհրաժեշտ մեթոդական ուղիղակի կաջակցություն մասին;

Բոլոր մեթոդական միավորումներն իրականացնում են առարկայի վերաբերյալ ժամանակակից ուսուցման հայեցակարգերի ուսումնասիրություններ, վերահսկում դասավանդման արդյունավետությունը՝ օգտագործելով այլընտրանքային միջոցներ, գործիքներ ու դասագրքեր: Եթե մեթոդական աշխատանքը դարձնում է կազմակերպված, ապա հնարավոր կլինի ընդգծված կերպով բարձրացնել ուսումնասիրարկյալների գործընթացի որակը:

Հանրակրթական դարձում ուսուցիչների համագործակցության գործընթացը պետք է իրականացվի անշահախնդիր, մանկավարժն այստեղ չպետք է փնտրի անձնական շահ, հիմնական վերջնարդյունքը պետք է սահմանել՝ հաշվի առնելով սովորողի շահը: Կրթական միջավայրի մարտահրավերները կառավարելու, մասնագիտական կարողունակությունները զարգացնելու, ուսուցման տարբեր ռազմավարություններ մշակելու և իրականացնելու ժամանակ ատկարևոր է համագործակցային միջավայրի ստեղծումը գործընկեր ուսուցիչների համար: Ուստի ուսուցիչներին պետք է միավորի փոխադարձ վստահությունը, թիմային համերաշխությունը, միմյանց աջակցելու ազնիվ մղումն ու պատրաստակամությունը:

Մեթոդական միավորումներն իրենց աշխատանքը պլանավորելիս պետք է հաշվի առնեն կրթության առաջնային շահակիցներին՝ սովորողներին շահերը: Սովորողը նույնպես որոշակի կերպով, թեկուզ անուղղակի միջամտություններ կարող է մասնակցել կրթական

համակարգի այս կամ այն օղակի աշխատանքներին :
Սովորողներին մասնակցությունը կրթական
գործընթացին ենթադրում է, որ նրանք պետք է
դառնան այդ գործընթացի գործընկերային կողմ՝
իրենց դերերով, պատասխանատվությամբ ու
իրավասության շրջանակով: Այս սկզբունքի
համաձայն սովորողի ու ուսուցչի միջև պետք է
գործի համագործակցություն, վստահություն, և
հարգանք, քանի որ կրթողները իրենք ևս
սովորողներ են և սովորողը կարող է աղբյուր
հանդիսանալ կրթողի համար նոր գիտելիքների
ծեռքբերման համար:

Աջակցող կրթական միջավայրը կրթական
գործընթացի կարևորագույն կողմերից է, որտեղ
պետք է գերիշխի փոխադարձ վստահության
մթնոլորտը, հարգանքը, ինչն իր հերթին խթան է
հանդիսանում ստեղծագործականության և
ինքնուրույնության համար: Այն իր հերթին
կարևորում է կոլեկտիվ ուսուցումը և
ամրապնդում սովորողներին միջև
հարաբերությունները: Այս տեսանկյունից կարող
ենք նկատել, որ սկսնակ ուսուցչին մեթոդական
միավորման ներսում ևս կարող ենք դիտարկել
որպես «սովորող», ուստի գործընկերների կողմից
պետք է ստեղծվի փոխօգնության, աջակցման
միջավայր, այլ խոսքով՝ մեթոդական միավորման
նախագահն ու փորձառու անդամները պետք է
առաջնորդվեն ժողովրդավարական և ոչ-խտրական
սկզբունքներով՝ հարգելով բազմազանությունն
ու հանդուրժողականությունը: Եթե փորձենք
վերլուծել ուսուցչի անհատական աշխատանքն ու
ֆունկցիոնալ պարտականությունները
մեթոդական միավորման ներսում, ապա պարզ է
դառնում, որ ուսուցչիչների զբաղվածությունն
ավելանում է աննշան չափով: Այն
գործառույթները, որոնք ուսուցչիչն

իրականացնում է միավորման ներսում, բացառապես նպաստում են վերջինիս մանկավարժական հմտություններին ձեռքբերմանն ու արդյունավետ գործունեություններին իրականացնելուն: Ուսուցչի մասնակցությունը մեթոդական միավորմանը նպաստում է մասնագիտական վարպետության, մեթոդական կոլեկտիվների, ստեղծագործական ներուժի բարձրացմանը: Մեթոդական աշխատանքներին իրականացման հիմնական ձևերից են.

- դասախոսություններ, սեմինար, գործնական սեմինար;
- ստեղծագործական բանավեճ;
- հյուրասրահ, կոլեկտիվ ստեղծագործ աշխատանքի ժամ;
- գործնական խաղեր, իրավիճակային ուսուցում, դերային խաղեր, առարկայական շաբաթներ;
- մեթոդական մրցույթներ, մեթոդական զեկուլցումներ, մեթոդական գաղափարներին տոնավաճառ, մեթոդական վարպետության դասեր;
- բանավեճեր, որոնոդա-ստեղծագործական աշխատանքներ, նախագծեր:
- մանկավարժական մարաթոն, մեթոդական փառատոն:

Այն ուսուցիչները, ովքեր ավելի փորձառու են, տեղեկացված են ավելի հետաքրքիր, արդյունավետ և համարձակ դասավանդման մեթոդներին: Այս պարագայում հավանականությունն ավելի մեծ է, որ վերջիններս կարող են կառուցել արդյունավետ և հատկապես դասեր և ապահովել շարունակական ուսուցում: Նրանք ի վիճակի են կազմել և ընտրել

դասավանդման այնպիսի մեթոդներ և միջոցառումներ, որոնց միջոցով համապատասխանաբար զարգացվում են աշակերտներին ըմբռնումը և հմտությունները:³

Ստացվում է, որ օրինակելի փորձի փոխանակումը կարող է մոտիվացնել սկսնակ, ոչ հմուտ ուսուցիչներին ամեն կերպ գտնել ճանապարհներ նոր հմտություններ ու կարողություններին ձեռքբերման համար: Այստեղ իրականացված բազմաբովանդակ գործառնությունները օգնում են ուսուցչին համակարգել իր ողջ մարդկային ներուժը, աշխատանքին մոտենալ ստեղծագործաբար, գնալ նոր ու հետաքրքիր գաղափարներին որոնման ճանապարհով, ինչի արդյունքում աշխատանքը դառնում է համակարգված ու արդյունավետ:

Ուսումնական գործընթացը համակարգվում է, քանի որ մի նպատակի իրագործման համար աշխատում է մանկավարժների ամբողջ մի թիմ, բացառվում է ցանկացած անհատական շահ, բոլորը գործում են նպատակ ունենալով համակարգել ուսումնադաստիարակչական գործընթացն ու բարձրացնել կրթության առաջնային շահակիցներին՝ սովորողներին կրթության որակը:

Կրթության որակի հասկացությունը սերտորեն առնչվում է կրթության մատչելիությանը և, չնայած սրանք երկու տարբեր հասկացություններ են, այնուամենայնիվ փոխլրացնում են միմյանց: Եթե կրթության որակը հնարավոր չէ առանց կրթության մատչելիության, ապա մատչելիությունը իմաստազրկվում է առանց համապատասխան կրթական որակի ապահովման: Որակյալ կրթությունը միտված է ապագային և

³Ա.Թոփուկյան, Մանկավարժական միտք, 2012, «Ժամանակակից ուսուցչին ներկայացվող պահանջները», էջ 13:

Ենթադրում է ոչ միայն նախկինում առկա գիտելիքներին ուսուցանում և յուրացում, այլ և նոր գիտելիքներին ստեղծում անհատապես կամ կոլեկտիվ եղանակով: Գիտելիքաստեղծ գործունեությունը որակյալ կրթության հիմքերից է, որը կարող է բերել գիտելիքահեն տնտեսության, ժողովրդավարական հասարակարգի զարգացման, կյանքի զարգացման նոր ուղիների ու մոդելների ստեղծման ու զարգացման:

Հաճախ ուսուցիչները կամ դասավանդողները տալիս են թեմաների պատրաստից ուցակ, որից պետք է ընտրեք այն մեկը, որն ամենից շատ էք դուր գալիս: Եթե ունեք ընտրել ու մի քանի թեմաներ, որոնք կարող են վերցնել աշխատանքի, ապավերցրեք այն թեման, որի հետ աշխատելը ոչ միայն ավելի հեշտ կլինի, այլ և ավելի արդյունավետ: Եթե թեմաների առաջարկվող ցանկից ոչ մեկը ձեզ չի հրապուրում, ապա աշխատեք թեման աշխատել առավելագույն ձևակերպմամբ, և որի վրա կա շատ գիտական գրականություն: Եթե գեկույցի թեման ընտրել ու հարցում լինվին ազատ էք, ապա ավելի լավ է այն ընտրեք և ձևակերպեք ձեր դեկավարի հետ: Հիմնական բանը հավատալն է, որ ձեր ցանկացած հետաքրքրություն կարելի է դիտարկել գիտական տեսանկյունից, պարզապես անհրաժեշտ է դրան ճիշտ մոտենալ: Մանկավարժական գեկույցը հիմնարար գործիք է՝ ուսուցիչների կարողություններն ու կարիքները իմանալ ու և հարմարեցնել ու համարձակել կրթական մակարդակները հաղթահարել ու համար: Չնայած յուրաքանչյուր կրթական կենտրոնի ուսուցիչների գոկույցների մեջ կարելի է գտնել որոշ տարբերություններ, ընդհանուր առմամբ դրանք պահպանում են

ընդհանուր տարրեր, խնդիրներ, որոնք պետք է արտացոլվեն փաստաթղթում, գտնել նվազագույնը: ⁴

Առարկայական մեթոդի ավորումների աշխատանքներում առանձնակի կարևորություն է տրվում նաև ուսուցիչների ինքնակրթության կազմակերպմանը: Մանկավարժական վարպետության կատարելագործման նպատակով մեթոդի ավորումը կազմում է դասերին փոխադարձ այցելությունների պլան-գրաֆիկ: Ինչպես վերը նշել է ինք մեթոդի ավորման աշխատանքում մեծ նշանակություն ունի վարպետ ուսուցիչ և սկսնակ մասնագետների միջև ծավալվող գործունեությունը: Այս առումով անչափ կարևոր է յուրաքանչյուր ուսուցիչ մասնագիտական որակները, Իսկ ի՞նչ են իրենցից ենթադրում այդ որակները:

Մեթոդական միավորման տարեկան աշխատանքային պլանն իր մեջ ներառում է միավորման աշխատանքի բովանդակությունը, հիմնախնդիրներն ու յուրաքանչյուր անդամի անհատական ու համալիր աշխատանքը: (կազմակերպված աշխատանքի գրավականն է նաև անհատական թղթապանակները, որոնք պետք է ունենան և՛ մ/մ նախագահը, և՛ մ/մ մասնակից անդամները:

Պլանում կարող են տեղ գտնել հետևյալ դրոյթները.

- առարկայի տեսական և դասավանդման մեթոդիկայի հարցեր;
- մանկավարժությունից և հոգեբանությունից մասնագետների ելույթներ;

⁴Մանկավարժական ազգավարություն: Վերցված է edutechwiki.unige.ch կայքից

- ծրագրում ընդգրկված բարդություններ կայացնող հարցերի ուսումնասիրումն այդ կապակցությամբ մեթոդամանկավարժական գրականության հրատարակում;
- նորմատիվ փաստաթղթերի ուսումնասիրում;
- նոր դասագրքերի ուսումնասիրում;
- միջառարկայական կապերի հարցեր;
- տեսրերի ստուգման հարցեր;
- մանկավարժական առաջավոր փորձի ուսումնասիրման և տարածման աշխատանք;
- սեմինարների կազմակերպում՝ գործնականության ապահովմամբ;
- նպատակային փոխադարձ դասալսությունների, բաց դասերի հրականացում;
- ուսուցիչների դասավանդման որակի և սովորողների գիտելիքների մակարդակի ուսումնասիրում և արդյունքների քննարկում;
- սկսնակ ուսուցիչների հետ աշխատանքի կազմակերպում և հրականացում;
- քննական նյութի նախապատրաստում;
- ինքնակրթության վերաբերյալ ուսուցիչների հաշվետվությունների ստուգում;
- ցուցահանդեսների, դիդակտիկ նյութերի, զննական միջոցների նախագծում և հրականացում;
- սովորողների ստեղծագործական աշխատանքներ;
- առարկայական արտադասարանական աշխատանքներ:

Այսպիսով, կարող ենք արձանագրել, որ մեթոդական միավորումների աշխատանքը դպրոցում մեծապես նպաստում է կրթության նոր

որակի բարձրացմանը և կառուցվում է
յուրաքանչյուր անդամի աշխատանքի հիման վրա:
Այս օղակի արդյունավետ աշխատանքի դեպքում
ուսումնական հաստատությունում չեն առաջանա
ն'չ կարգապահական, ոչ ուսումնական հնարավոր
բարդություններ: Կարծում ենք՝ այս
ուսումնասիրությունը դրական ազդեցություն
կունենա մեր հետագա մանկավարժական
գործունեությանը նթացքում գործընկերային
հարաբերություններն էլ ավելի խորացնելու
համար:

Ուսուցչի մասնագիտական
կարողունակությունների զարգացումն արդի
կրթական պահանջների հենքն է, որում
կարողունակությունը սահմանվում է որպես
ուսուցչի գիտելիքների, կարողությունների,
իրազեկությունների և մասնագիտական
պատրաստվածության մակարդակ, ինչը
հնարավորություն է տալիս արդյունավետորեն
գործել փոփոխվող սոցիալական, մշակութային և
մասնագիտական իրավիճակներում: Մեր
ուսումնասիրության արդյունքում փաստեցինք,
որ ուսուցչի մասնագիտական որակների
բարձրացման համար շատ կարևոր է գործընկերների
հետ համագործակցությունը առարկայական
մասնախմբերի աշխատանքների շրջանակներում:
Ժամանակակից կրթությունն ուղղված է
սովորողների մտածողության, մասնագիտական
նախաձեռնողականության, ինքնուրույնության
զարգացմանը, ինչը շատ կարևոր է նոր աշխարհում:

Ուստի դպրոցի համար կարևոր է կարողունակ
ուսուցչիչ ունենալը, ով արագ հարմարվում է
փոփոխություններին, կրեատիվ է, կողմնորոշվող,
անընդհատ թարմացնում և ավելացնում է իր
մասնագիտական գիտելիքները: Վերահաստատենք
մեր այն պնդումը, որ առարկայական մեթոդական

միավորումներում համակարգված աշխատանքի արդյունքում ուսուցիչը կարող է նենալ մեծ նվաճումներ, քանի որ միասնական աշխատանքն ուղղված է բոլորի հաղթանակներին, այն է՝ նենալ բարձր ու նոր որակի ուսումնական գործընթաց:

Եզրակացումներ

Ժամանակակից կրթությունն ուղղված է սովորողներին մտածողություն, մասնագիտական ինքնակրթության, ինքնուրույնության զարգացմանը, ինչը շատ կարևոր է նոր աշխարհում: Յետևաբար ուսուցչի մասնագիտական կարողունակությունների զարգացումն արդի կրթական պահանջներին հենք է: Ուստի դպրոցի համար կարևոր է կարողունակ ուսուցիչ ունենալը, ով արագ հարմարվում է փոփոխություններին, կրեատիվ է, կողմնորոշվող, անընդհատ թարմացնում և ավելացնում է իր մասնագիտական գիտելիքները:

Մեր ուսումնասիրության արդյունքում փաստեցինք, որ ուսուցչի մասնագիտական որակների բարձրացման համար շատ կարևոր է գործընկերների հետ համագործակցությունը առարկայական մասնախմբերի աշխատանքների շրջանակներում: Այդ աշխատանքների ճիշտ կազմակերպման արդյունքների մասին խոսեցինք փաստերով: Սակայն պետք է նաև նշել, որ եղել են խնդիրներ, որոնք հաղթահարվել են մասամբ: Կարևորում են հատկապես զեկոլոյցների թեմաների արդիականացումը, որը կարող է օգնել մեթոդիավորման բոլոր անդամներին անկախ փորձառություններից: Իրական և ճիշտ կազմակերպված դասալսումները, որոնց անառնքնարկում կարող էլ ինել մեծ խթան ուսուցչի համար: Ուսումնական պրոցեսի արդյունավետության համար մեծ արժեք են ներկայացնում մեթոդական և առարկայական սեմինարները մասնակցության շարունակականությունը և փորձի փոխանակումը գործընկերի հետ: Անհրաժեշտ ենք համարում վերահաստատել մեր այն պնդումը, որ առարկայական մեթոդական միավորումներում համակարգված

աշխատանքի արդյունքում ուսուցիչը կարող է
ունենալ մեծ նվաճումներ, հատկապես՝ բարձր ու
նորորակի ուսումնական գործընթաց:

Օգտագործված գրականությունը

1. <https://www.arlis.am/documentview.aspx?docid=114876> ՀՀ
Կառավարությունը ներդրում:
2. Ա.Թոփոկյան, Մանկավարժական միտք, 2012,
«Ժամանակակից ուսուցչի ներկայացվող
պահանջները», էջ 13:
3. Մանկավարժական նազմավարություն: Վերցված
է edutechwiki.unige.ch կայքից